

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum circumstantia aggrauans possit facere de ueniali peccato mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

& sic contingit appetibile propter se transire in appetibile propter aliud. & econverso. ut patet in peruersis appetitibus utentibus fruendis, & fruendis utendis. Et sic contingit unum appetibile transire in speciem alterius appetibilis, non secundum mutationem rei, sed secundum mutationem rationis appetibilis in ordinem appetentem, & sic est in proposito. nam cum quis ponit finem in peccato ueniali, puta, in verbis iocosis, uerba iocosa, quae ex meritis rei sunt in specie appetibilis propter aliud, ex mala dispositione appetentis mutantur in appetibile per se, dum in eis finis constituitur.

De ebrietate uero dicendum est, quod secundum suam rationem habet, quod sit peccatum mortale. Quod enim homo absque necessitate reddat se impotentem ad utendum ratione, per quam homo in Deum ordinatur, & multa peccata occurrentia uitat, ex sola uoluptate uini, expresse contrariatur uirtuti: sed quod sit peccatum ueniale, contingit propter ignorantiam quandam, uel infirmitatem, puta, cum homo nescit uirtutem uini, aut propriam debilitatem, unde non putat se inebriari, tunc enim non imputatur ei ebrietas ad peccatum, sed solum superabundantia potus. Sed quod frequenter inebriatur, non potest per hanc ignorantiam excusari, quin uideatur uoluntas eius eligere magis pati ebrietatem, quam abstinere a uino superfluo, unde redit peccatum ad suam naturam.

AD SECUNDUM Dicendum, quod delectatio morosa non dicitur esse peccatum mortale, nisi in his quae ex suo genere sunt peccata mortalia, in quibus si delectatio non morosa sit: peccatum ueniale est ex imperfectione actus, sicut & de ira dictum est. dicitur enim ira diuturna, & delectatio morosa propter approbationem rationis deliberantis.

AD TERTIUM Dicendum, quod circumstantia non facit de bono actu malum, nisi constituens spem peccati, ut supra etiam habitum est.

ARTICVLVS VII.

Utrum peccatum mortale possit fieri ueniale.

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod peccatum mortale possit fieri ueniale. Acqualiter enim distat peccatum ueniale a mortali, & econtrario: sed peccatum ueniale fit mortale, ut dictum est. ergo etiam peccatum mortale potest fieri ueniale.

¶ 2. Praet. Peccatum ueniale & mortale ponuntur differre secundum hoc, quod peccans mortaliter, diligit creaturam plus quam Deum: peccans autem uenialiter, diligit creaturam infra Deum. Contingit autem quod aliquis committens id quod est ex genere suo peccatum mortale, diligit creaturam infra Deum, puta, si aliquis nesciens fornicationem simplicem esse peccatum mortale,

verba corporis articuli, scilicet, quod per subtractionem deliberationis soluitur species actus moralis. Si enim hoc est uerum, sequitur, quod in deliberati motus infidelitatis, adulterii, furi, & huiusmodi, non sint eiusdem speciei cum ipsis peccatis perfectis: cuius oppositum dictum est, & conuincit esse uerum: quia ad obiectum idem tendunt. Et si in deliberati motus perfecti sunt eiusdem speciei cum perfectis, ergo non soluitur species moralium actuum ex subtractione deliberationis, ut in littera nunc dicitur.

¶ 3. Praet. Sicut dictum est, plus difert bonum a malo, quam ueniale a mortali: sed actus qui est de se malus, potest fieri bonus, sicut homicidium potest fieri actus iustitiae, sicut patet in iudice qui occidit latronem. ergo multo magis peccatum mortale potest fieri ueniale.

SED CONTRA est, quod aeternum nunquam potest fieri temporale: sed peccatum mortale meretur penam aeternam, peccatum autem ueniale temporalem penam. ergo peccatum mortale nunquam potest fieri ueniale.

RESPON. Dicendum, quod ueniale & mortale differunt sicut perfectum & imperfectum in genere peccati, ut dictum est. Imperfectum autem per aliquam additionem potest ad perfectionem venire: unde & ueniale per hoc quod additur ei deformitas pertinet ad genus peccati mortalis, efficitur mortale: sicut cum aliquis dicit uerbum otiosum, ut fornicetur. Sed id quod est perfectum, non potest fieri imperfectum per additionem. & ideo peccatum mortale non fit ueniale per hoc, quod additur ei aliqua deformitas pertinet ad genus peccati uenialis. Non enim diminuitur peccatum eius qui fornicatur, ut dicat uerbum otiosum, sed magis aggrauatur propter deformitatem adiunctam. Potest tamen id quod est ex genere mortale, esse ueniale propter imperfectionem actus, quia non perfecte pertingit ad rationem actus moralis, cum non sit deliberatus, sed subitus, ut ex dictis patet: & hoc fit per subtractionem quandam, scilicet deliberationis. & quia a ratione deliberata habet speciem moralis actus, inde est quod per talem subtractionem soluitur species.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ueniale differt a mortali, sicut imperfectum a perfecto, ut puer a uiro: sit autem ex puero uir, sed non conuertitur. unde ratio non cogit.

AD SECUNDUM dicendum, quod si sit talis ignorantia, quae peccatum omnino excuset, sicut est furiosus, uel amens, tunc ex tali ignorantia fornicationem committens nec uenialiter, nec mortaliter peccat. Si uero sit ignorantia non inuincibilis, tunc ignorantia ipsa est peccatum, & continet in se defectum diuini amoris,

ar. 5. co. ar. 3.

ar. 1. ad r.

ar. 2. huius quozit.

